

FORSVUNDET I JAKARTA

BENNI BØDKER

FORSVUNDET I JAKARTA, ELEVBOG

FORFATTER: Benni Bødker

FAKTASTOF: Michael Larsen og Christian Vaabensted

TEGNINGER: Line Malling Schmidt og Dorte Bengtson (3 eventyr)

FOTO: Jeppe Gudmundsen-Holmgreen

Særlige fotos:

Side 59 (varebytte, øverst i midten): PlanBørnefonden

Side 59 (vulkan i udbrud): Adobe Stock / Max Asrory

Side 59 (koralrev): Colourbox / Al Carrera

Side 61 (sumatratiger): Colourbox

REDAKTION OG PROJEKTELEDELSE: Christian Vaabensted,
Publikum Kommunikation

LAYOUT/REPRO: Anna Olesen

TRYK OG ISBN: Stibo Complete. Sat med Barlow.

Trykt udgave (elevbog): 978-87-94339-63-6

PDF-udgave (elevbog): 978-87-94339-65-0

Trykt klassesæt: 978-87-94339-62-9

Trykt lærervejledning: 978-87-94339-64-3

PDF-udgave, lærervejledning: 978-87-94339-66-7

EKSTRA MATERIALE TIL BOGEN

- **Hjemmesiden: 2025.u-landskalender.dk**

Rummer et stort undervisningsmateriale om fortællingerne i elevbogen og om årets land. Der er bl.a. en **filmbank**, en samling **opgaver** til mange fag, **vejledninger** til lærere samt interaktive, faglige **web-værktøjer** til eleverne.

Desuden rummer hjemmesiden en masse **sjov indsigt** til alle børn om årets land og hvordan børnene lever dér i det daglige – med film, quizzer, fakta, billeder og meget andet.

- **Lydbøger:** Bogens fortælling og de tre eventyr kan høres som lydbøger på hjemmesiden.

- Der er en tilhørende **lærervejledning** på 52 sider.

- **PDF** af bøgerne findes på hjemmesiden.

- **Trykte bøger:** Bestil på hjemmesiden.

UDGIVET AF UDENRIGSMINISTERIET

Synspunkter, der kommer til udtryk i materialerne, er forfatternes og ikke nødvendigvis sammenfaldende med Udenrigsministeriets.

2025.u-landskalender.dk

Danida og DR har samarbejdet om Børnenes U-landskalender siden 1962. Den er en tradition for børn i hele Danmark. Den omfatter også hvert år et nyt undervisningsmateriale med en bred vifte af spændende og lærerige aktiviteter, som over 100.000 danske skolebørn arbejder med.

- **Årets land:** Hvert år sætter U-landskalenderen fokus på et nyt udviklingsland.
- **Årets organisation og årets hjælpeprojekt:** Hvert år er en dansk udviklingsorganisation med til at skabe Børnenes U-landskalender. De laver et særligt projekt, der skal hjælpe børn i årets land. Selv om landet og projektet kun er tema i U-landskalenderen i et enkelt år, fortsætter arbejdet med årets projekt typisk i 3-5 år for at kunne nå at gøre en reel forskel. På den måde er U-landskalenderen altid i arbejde flere steder i verden samtidigt.
- **Årets låge-julekalender:** Overskuddet fra salget af låge-julekalenderen går til årets projekt.
- **Årets bog:** Hvert år skriver en god dansk forfatter en bog, der giver danske børn et indblik i årets land.
- **Årets skolemateriale:** Danida udgiver et stort undervisningsmateriale om årets bog og årets land – primært rettet til 1.-5. klasse. Materialet lægger vægt på, at eleverne samtidig får en høj grad af faglig læring i en række fag, og det handler både om natur, kultur, muligheder og hverdagsliv i landet. Typisk arbejder en række klasser på over tusind danske skoler med materialet hvert år, og mange af eleverne arbejder med emnet i flere uger.
- **Årets website:** Her kan alle børn opleve årets land i film, billeder, fakta, lydbøger, quizzer og meget andet. Websitet rummer også en lukket del til skoleelever med en ’research-rejse’ til forskellige dele af årets land plus interaktive opgaver. De lærer bl.a. at skrive fotohistorier og lave digitale kalendere med billeder og tekster bag lågerne.
- **Årets film:** DR laver hvert år en række nye tv-udsendelser til børn, hvor man får indtryk af årets land. Desuden laver årets organisation og Danida selv en lang række korte film fra årets land til undervisningsmaterialet.

Danida - Udenrigsministeriet

Danida er Danmarks udviklingssamarbejde. Det er en del af Udenrigsministeriets arbejdsområde. Danida støtter udviklings-landene i deres egen indsats for at bekæmpe fattigdom og skabe bedre livsvilkår.

Der findes ingen nemme løsninger, når det skal lykkes. Der må sættes ind på mange områder, f.eks. bæredygtig vækst og jobs, sikkerhed og fred, ligestilling, demokrati og menneskerettigheder. Det handler også om at sørge for, at børn og unge kan se en fremtid for sig selv og deres familier dér, hvor de har hjemme.

Det kræver mange års målrettet indsats at skabe forbedringer, som virker, og som varer ved. Det er udviklings-landene selv, der trækker det store læs i det arbejde. Men rigere lande som Danmark kan hjælpe til og gøre en forskel.

Danida arbejder ikke alene, men løser opgaverne sammen med både virksomheder, myndigheder og danske og internationale organisationer. Danmarks udviklingssamarbejde har gennem årene bidraget til at skabe store og varige fremskridt i mange lande og for mange millioner mennesker.

www.facebook.com/danida.dk

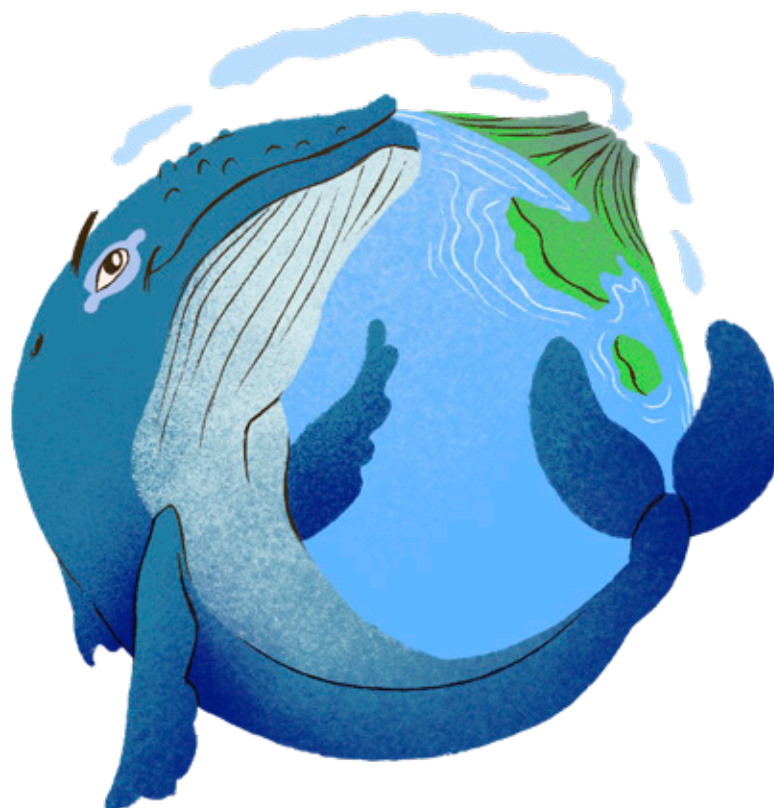
www.instagram.com/danida.dk

www.danida.dk

PlanBørnefonden

I 2025 står PlanBørnefonden bag årets støtteprojekt. De er en del af Plan International, som er en af verdens største og ældste organisationer med fokus på børn og unges rettigheder og ligestilling mellem kønnene. De er til stede i flere end 80 lande, og i 2024 nåede deres indsatser ud til mere end 34 millioner børn globalt. PlanBørnefonden arbejder i verdens mest udsatte områder for at sikre børn og unges muligheder. Med støtte fra donorer og sponsorer og gennem stærke lokale partnerskaber arbejder de for at skabe bæredygtige løsninger – bl.a. i kampen mod klimaforandringer.

www.planbørnefonden.dk

FORSVUNDET I JAKARTA

af Benni Bødker

Foto: Jeppe Gudmundsen-Holmgreen m.fl.

Tegninger: Line Malling Schmidt

Tegninger i de tre eventyr: Dorte Bengtson

Layout: Anna Olesen

Faktasider: Michael Larsen

Redaktion: Christian Vaabensted

Velkommen til Indonesien

Indonesien er et meget stort land. Det ligger i Asien. Ret tæt på Australien. Landet består af mere end 17.000 store og små øer. Der bor 285 millioner mennesker. Det er næsten 60 gange flere end i Danmark. Der er mange forskellige folk i Indonesien, for engang bestod landet af mange små lande. Derfor findes der stadig 700 sprog i landet. Men alle taler også indonesisk.

Vulkaner og sjældne dyr

Indonesien har grønne regnskove, hvor der lever sjældne dyr som orangutanger og tigere. Og på nogle af øerne lever verdens største øgle. Den hedder en Komodo-varan.

Desværre er de dyr truede, fordi vi mennesker fælder træer i regnskoven. Så har dyrene færre steder, hvor de kan bo.

Indonesien har også rigtig mange vulkaner. Nogle af dem er sovende. Det betyder, at det er meget lang tid siden, de sidst var i udbrud. Men andre af vulkanerne er aktive. Det vil sige, at de stadig kan gå i udbrud og sprøjte aske og lava ud.

Klimaet i Indonesien er varmt hele året. Nogle steder i landet regner det ofte. Andre steder er der næsten helt tørt.

Dyre og fine krydderier

Engang bestemte Holland over Indonesien i rigtig mange år. De tjente en masse penge på at sælge fine krydderier, som voksede i Indonesien. Det var krydderier som kardemomme, peber, muskat og nelliker. Det var også kaffe og sukker.

Men i dag er Indonesien et frit land. Det er også et demokrati, hvor folk selv vælger, hvem der skal styre landet.

Store forskelle

Der er stor forskel på, hvordan folk bor i Indonesien. Mange har det godt og bor i moderne huse og lejligheder. Men der er også stadig mange, der er fattige. Nogle af dem bor i landsbyer på små øer. Andre af dem bor i storbyerne.

Børn i Jakarta støtter både klimaet og deres egen by

I byen Jakarta i Indonesien mærker mange børn og unge, at klimaet har ændret sig. Hos dem giver det nemlig ofte store oversvømmelser. Det gør livet svært for dem.

Jakarta er en kæmpe by, men problemerne rammer mest børn fra meget fattige familier. De bor i de dele af byen, der bliver mest oversvømmet. Helt nede ved byens floder.

Når vandet stiger, løber det helt ind i gaderne og ind i husene. Vandet tager også en masse skidt og skrald med sig. Ofte kan børnene ikke engang komme i skole.

Skolen skal være et trygt sted

Med penge fra U-landskalenderen vil PlanBørnefonden støtte børnene og de unge i de fattige dele af byen. De skal lære om, hvordan de selv kan hjælpe til, der hvor de bor.

Børnene lærer om klimaet i skolen og laver projekter, som er gode for klimaet. Skolerne skal også være trygge steder at være, når der kommer oversvømmelser. De får støtte, så både lærere og elever ved præcis, hvad de skal gøre. Og så skolerne kan hjælpe de familier, som får deres huse oversvømmet.

Unge finder løsninger

De unge hjælper også til. De samler fx en masse affald, så vandet lettere kan komme væk fra gaderne igen, og så der bliver rent. De laver også ting til genbrug af noget af skraldet.

Nogle bruger fx gamle plastikposer og laver dem om til tasker. De er også med til at give ideer til andre børn og unge, så de også får lyst til at være med.

Børn bliver hørt

Børnene og de unge kommer også med til møder med de voksne, der bestemmer i byen. Her fortæller de om problemerne i den del af byen, hvor de bor. Og om deres ideer til en bedre fremtid.

På den måde skal de være med til at gøre byen mere sikker og rar at bo i. Både for sig selv, deres familier og andre i byen.

Harun og Kamilahs verden

I historien 'Forsvundet i Jakarta' møder du to børn. Harun er 12 år. Hans lillesøster Kamilah er 8 år.

De bor i byen Jakarta. Det er hovedstaden i Indonesien.

De bor i en lille del af byen, der hedder Kampung Melayu. En kampung er en slags landsby, der ligger midt inde i den store by. Der er mange små kampung. Det er de fattigste familier, som bor her.

Husene er ganske små og ligger tæt på hinanden. Nogle af husene er bygget af mursten. Men mange af dem er lavet af træ, bambus, pap og metal-plader. Der er ikke meget plads. Ofte sover hele familien i det samme rum.

I de smalle gader i en kampung sker der altid en masse. Der er børn, som leger. Der er boder og folk, der laver mad eller fletter kurve, som de kan sælge på markedet.

Husene bliver oversvømmet

Der løber 13 floder gennem Jakarta. Kampung Melayu ligger lige ved siden af den største flod.

Når det regner meget, bliver Kampung Melayu ofte oversvømmet. Det sker, fordi vandet i floden stiger. Nogle gange stiger vandet flere meter.

Derfor har folk i Kampung Melayu bygget flere små etager på deres huse. Så kan de komme væk fra vandet.

I stueetagen har familierne kun ting, som de hurtigt kan flytte op ad trappen eller ting, der kan tåle at blive våde.

Bag byen ligger vulkaner og regnskove

Jakarta ligger på en stor ø, der hedder Java. Ude på landet er der bjerge og gamle vulkaner – og mindre byer. Langs kysten er der fine strande og små fisker-landsbyer.

Java er meget grøn og frodig. Der er både regnskove og masser af landbrug. De dyrker ris og grøntsager. Når det regner oppe i bjergene på Java, løber der rigtig meget vand ud i floderne. Meget af det vand ender nede i Jakarta.

Pelabuhan Ratu

Bogor

Kampung Melayu

Jakarta

KAPITEL 1

Vandet kommer

Jeg bliver vækket af lyden af vandet, der strømmer ind overalt. En stille piblen, der ikke holder op. Lyden blander sig lidt med en drøm. Jeg vågner først for alvor, da far står og rusker i mig.

"Kom så i gang, Harun," siger han. "Det er nu!"

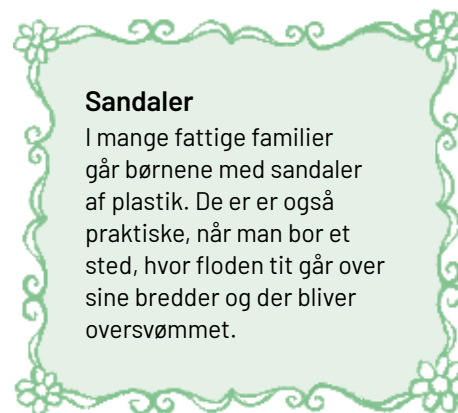
Det er mørk nat. Jeg ligger ved siden af mine søskende: Kamilah og tvillingerne Dewi og Asmara. Jeg er lidt forstumlet, og jeg har stadig søvn i øjnene. Men jeg ved lige præcis, hvad jeg skal gøre. Jeg kommer på benene og får **sandaler** på og vækker Kamilah. Hendes øjne er tunge. Hun ser søvnig ud, men også hun forstår med det samme.

"Er det vandet?" spørger hun.

Jeg nikker og får hende op fra madrassen. Hun gaber.

Hele vores familie sover i det samme værelse. Der er ikke meget plads. For enden står kasser med vores tøj. Om dagen bliver madrasserne stillet op ad væggen. Så kan vi sidde på gulvet og se fjernsyn eller spille.

Jeg hjælper Kamilah med at få tøj på, og så skynder vi os ned ad stigen. Imens hjælper mor tvillingerne i tøjet. De er lige så søvnige som os andre. Men også de ved, hvad de skal gøre.

Sandaler

I mange fattige familier går børnene med sandaler af plastik. De er også praktiske, når man bor et sted, hvor floden tit går over sine bredder og der bliver oversvømmet.

Mørke gader er godt i varmen

I de fattige bydele ligger husene helt tæt. Derfor er gaderne smalle. Det er svært for solen at skinne derned. Der er ofte skygge. Men det er smart på de meget varme dage: Så er der mere køligt på gaden.

Huse af blik og bambus

Folk, der bor her i Kampung Melayu har ikke råd til at købe nye materialer til at bygge hus af. I stedet bruger de, hvad de kan finde rundt omkring. De bruger træ, pap, bambus og gamle metalplader. Husene er ikke særligt solide.

Nedenunder strømmer vandet ind. Det står allerede så højt, at det næsten når mig til anklerne. Ingen ved, hvornår det stopper med at stige i nat.

"Klarer I tingene?" spørger mor. "Skal jeg hjælpe jer?"

"Nej, vi har styr på det," siger jeg. "Kamilah er blevet stærk, er det ikke rigtigt?"

Min lillesøster nikker ivrigt. Hun tager fat i en tung kasse med ris og bønner. Hun forsøger at bære den alene. Den er selvfølgelig alt for tung til hende. Jeg tager fat med begge hænder og hjælper.

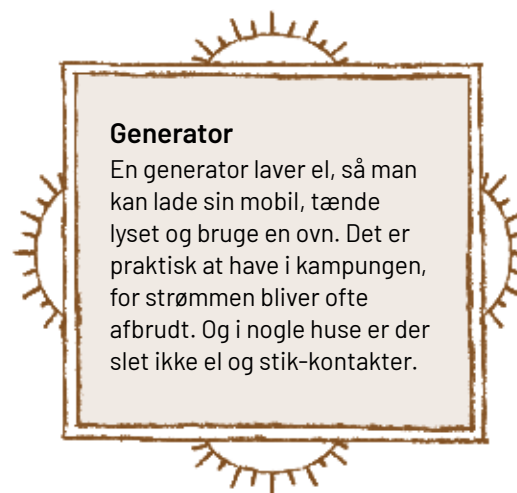
De fleste af vores ting står hernede i underetagen. Her er et bord og nogle siddepuder og hjørnet med vores lille køkken. Der er et bord med kogeplader og et med vores **generator**. Der er også kasser med mad og tøj og køkkenredskaber. Hvis vandet stiger meget, vil alting blive ødelagt, hvis vi ikke får det hele flyttet.

"Jeg tror, det er bedst, hvis du går forrest," siger jeg.

Sammen får Kamilah og jeg båret kassen op ad den vakkelvorne stige. Den skal op i værelset oven på. Vandet plejer nemlig ikke at nå helt derop. Far bakser med et TV. Under den anden arm har han en sæk ris, og han skynder sig op ad stigen. Alting bliver stablet oven på sivmåtterne.

Det er alt, hvad vi ejer. Vi har ikke råd til at købe nyt, hvis vores ting bliver ødelagt af vandet.

Det er langt fra første gang, vores hjem bliver oversvømmet, fordi floden går over sine bredder. Vi har prøvet det masser af gange. Alle i familien ved, hvad der skal gøres. Min vigtigste opgave er at tage mig af Kamilah.

Der er ikke plads til møbler

Familierne har ikke ret meget plads inde i de små huse. Der er ikke plads til møbler som stole og sofaer. Familien her har el i huset, så de har både et køleskab, et TV og et lille akvarium med lys i.

De har flere små etager

Alle huse i denne del af byen er bygget i flere etager. Så kan familierne komme hurtigt op ad trappen, når der er oversvømmelse. Huset her er et af de store. De har fliser på gulvet i den nederste etage. Så er det nemt at få vandet væk bagefter.

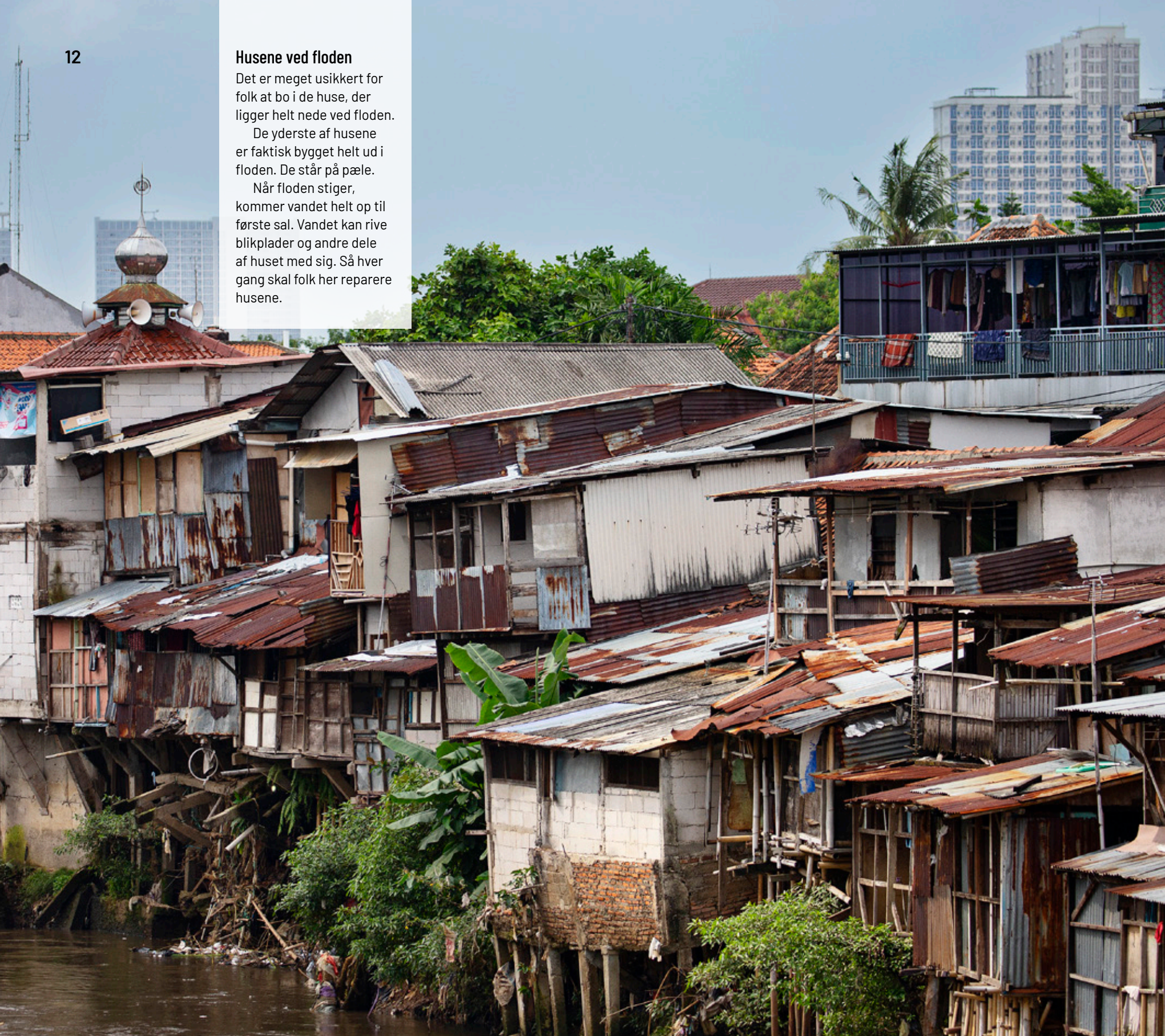

Husene ved floden

Det er meget usikkert for folk at bo i de huse, der ligger helt nede ved floden.

De yderste af husene er faktisk bygget helt ud i floden. De står på pæle.

Når floden stiger, kommer vandet helt op til første sal. Vandet kan rive blikplader og andre dele af huset med sig. Så hver gang skal folk her reparere husene.

Hun er otte år. Hun er den yngste i vores familie, så det er ikke alting, hun kan klare alene. Men lad være med at sige det til hende, for så bliver hun ret mopset.

"Er det hele på plads?" spørger far.

Mor nikker. Hun tager Kamilah i hånden.

Vi går alle sammen ud på den smalle gade foran vores hus. Gaden er oversvømmet af snavset vand nede fra floden. Vandet er mørkt. Gamle plastikflasker og skrald flyder mellem benene på os.

Rundt om os er naboerne også i gang. Alle forsøger at redde deres ting. Heldigvis når vandet mig stadig kun til lidt over knæene. Måske bliver det ikke en af de store oversvømmelser i nat.

Men i det samme bliver der råbt.

"Hjælp mig!" lyder det. "Jeg kan ikke komme ned."

Det er Ariya. Vores nabo. Hun stikker hovedet ud af et vindue. Hun vinker ned mod os oppe fra deres soveværelse.

"Det er stigen," siger hun. "Den gik i stykker."

Vi skynder os ind til hende. Inde i deres køkken står hendes tre børnebørn. De ser bange ud. Den yngste er en lille pige, der står og græder. Vandet når hende helt op til maven, og hun råber på Ariya. Men den gamle stige op til første sal er faldet ned og gået i stykker. Ariya er fanget deroppe.

"Vi må hjælpe hende," siger far. "Harun, kan du ikke tage børnene?"

Jeg skynder mig over til den lille pige. Jeg får hende til at kravle op på skulderen af mig. Nu sidder hun så højt oppe, at hun næsten støder imod loftet. Hun griner og rækker ud efter sin bedstemor ovenpå, der næsten kan nå ned til hende.

Imens hjælper far Ariya. Han har stillet sig op på en kasse. Derfra kan han tage imod hende. Og sådan får vi dem alle sammen med os ud på gaden. Ariya krammer sine børnebørn. Ude på gaden når vandet mig stadig kun til lidt over knæene. Måske kommer det ikke til at stige mere denne gang. Mor ser lettet ud.

"Det ser ud til, at I slipper for at svømme i skole i morgen," siger hun.

Tid til en snack

I alle de smalle gader i kampungen ligger der små boder. I boden her kan børn købe saftvand og en slags milkshake. De får drikken i en lille pose med et sugerør stukket ned i. I boden kan de også købe riskiks og andre snacks.

For mange chips og søde sager

I Indonesien får mange børn fra fattige familier ikke nok sund mad. De fleste børn får chips, kager, saftvand og andre snacks hver dag. De usunde sager er nemlig billigere end at købe frugt og grøntsager.

KAPITEL 2

Gamle Nenek

Næste morgen er der stadig lidt vand tilbage i gaderne, men det meste er allerede væk igen. Nogle gange tager det en uge eller mere, før det er helt væk. Så må vi vade af sted, når vi skal i skole. Eller svømme. Hvis vi altså overhovedet kan komme i skole.

Vi spiser morgenmad oppe på første sal. Der har vi en lille **gangbro foran huset**, hvor vi kan sidde og kigge ud på floden. Jeg kan se en rotte svømme derude. Dem er der mange af, her hvor vi bor. Mens vi spiser fortæller mor, at gamle Nenek er kommet på hospitalet i løbet af natten.

"Olde!" siger Kamilah.

Hun ser forskrækket op på mor. Kamilah har sin røde **skole-uniform** på. Hun er klar til at komme i skole. Det sorte hår er samlet i en lang fletning, men det stritter alligevel lidt. Mor stryger en hånd over hendes hår.

"Ja," siger mor. "Nenek er jo en meget gammel dame. Men de skal nok passe godt på hende."

"Så vil jeg besøge hende på hospitalet efter skole," siger Kamilah.

Mor smiler træt til hende og sætter sig til at spise sammen med os.

"Det er sødt af dig," siger hun. "Men det kan du ikke i dag. Jeg har ikke tid til at følge dig. Både far og jeg skal arbejde. Det ved du også godt."

Gangbro foran huset

De yderste huse ved floden står på pæle ude i vandet. Så er der bygget gangbroer på dem, lidt som lange altaner. Så kan man nemt gå fra hus til hus. Man kan også stå på gangbroen og fange fisk. Eller fiske skrald op fra floden.

Skole-uniform

I de fleste skoler skal man have skole-uniform. Det er noget særligt tøj, som alle børnene skal have på. På nogle skoler kan man bruge sin spejder-uniform. Når børnene kommer hjem, skifter de til noget andet tøj.

Et sundt måltid

I Indonesien spiser de ris til næsten alle måltider. Den mest populære madret hedder nasi goreng. Det betyder bare stegt ris. Et sundt måltid kan også være ris, fisk og salat til.

Kager af sojabønner

I Jakarta spiser mange folk mad, som de køber i boder på gaden. Det her er en populær ret. Det er en slags stegt kage, der ikke er sød. Den hedder tempeh og er lavet af sojabønner. Den er sprød udenpå og blød indeni.

**Det er vigtigt
at være godt forberedt**

Når der sker noget farligt,
er det smart at vide, hvad
man skal gøre. Så går det
nemlig ikke så galt.

Det er ekstra vigtigt i
Kampung Melayu og de
andre fattige dele af byen.
For der ligger husene
meget tæt. Og der er
oversvømmelser.

Her er en brandmand på
besøg. Han fortæller alle
de voksne om at lave mad
med ild – uden at få brand i
huset.

Mor og far arbejder på en fiskefabrik. De tager tidligt af sted og kommer først hjem sent om aftenen.

"Jeg kan sagtens gå hen og besøge Olde selv," siger hun. "Jeg ved godt, hvor hospitalet ligger."

"Nej du gør ej," siger tvillingerne.

Mor siger til dem, at de skal passe sig selv.

Nenek er ikke vores rigtige oldemor. Det er bare noget, hun bliver kaldt. Hun er den ældste kvinde her, hvor vi bor. Hun og hendes forældre var de første til at bygge et lille skur i nærheden af floden, som de kunne bo i engang for længe siden.

Nenek er meget ældre end alle andre. Alle børn elsker at høre hende fortælle historier. Ikke mindst min lillesøster.

Hun plager altid om at få lov til at besøge Nenek. Det gør hun også nu.

Kamilah er i det hele taget ret god til at få sin vilje. Ingen i familien er så stædige som hun er. Til sidst kigger mor over på mig.

"Kan du nå det efter skole, Harun?" spørger hun. "Har du tid, inden du skal arbejde?"

Jeg stønner højlydt. Efter skole hjælper jeg for det meste med at samle flasker og andet **plastik, der kan genbruges**. På den måde tjener jeg lidt penge til familien. Men i dag havde jeg aftalt med de andre at spille fodboldovre på pladsen. Hvis jeg skynder mig hjem fra skole, kan jeg lige nå det. Jeg vil helst sige nej, men mor bliver ved med at se på mig.

"Jeg har brug for hjælp her," siger hun.

Til sidst sukker jeg opgivende og siger:

"Jeg skal nok følge Kamilah."

Plastik, der kan genbruges

Der flyder rigtig meget plastik-skrald i floderne i Jakarta. Børnene kan hjælpe med at samle gammel plastik og sælge det. Så bliver det brugt igen. De får ikke så mange penge for det. Men i en fattig familie er de penge en god hjælp.

Alt for meget plastik

I Jakartas floder flyder der meget plastik-affald. Der er masser af flasker, poser og andet skrald. Når det regner, bliver affaldet skyllet ud i havnen. Plastik-affaldet er også dårligt for havet, fiskene og fuglene.

De fisker efter plastik

Affald kan blive til en prop, der stopper vandet i floden. Så bliver der endnu mere oversvømmelse. Derfor er der folk, der fjerner noget af affaldet. Der er også andre voksne og børn, som samler plastik op. De kan sælge det til en fabrik, som laver ny plastik ud af det.

KAPITEL 3

Mit navn er Harun

Måske har jeg glemt at præsentere mig selv ordentligt? Mit navn er altså Harun. Jeg er 12 år. Jeg bor her i Jakarta sammen med mine forældre og mine tre mindre søstre.

Jakarta er en enorm by med mange millioner indbyggere. Men jeg bor i et lille område med små hjemmelavede skure og huse og smalle gader. Det bliver kaldt for **Kampung Melayu**. Det ligger lige ned til en flod, så det er et af de steder i byen, hvor der tit bliver oversvømmet.

Der er 13 floder i Jakarta, og de er alle sammen fulde af plastik og andet affald. Når det regner meget, løber floderne hurtigt **over deres bredder**. Det er også derfor, vi bor i et hus med to etager. Det er ikke, fordi vi har masser af plads, men alle vores ting skal kunne flyttes op i en fart, så snart vandet kommer. Det er kun i værelset ovenpå, vi kan være ret sikre på ikke at blive våde.

Tvillingerne er næsten lige så gamle som mig. De følges i skole med deres venner, mens jeg hjælper Kamilah.

Hun kan bedst lide, at jeg går med hende. På vej til skole fortæller hun mig som regel om den serie, hun er ved at se. Eller en bog, hun er ved at få læst højt. Kamilah elsker nemlig historier.

Kampung Melayu

Ordet kampung betyder bare en landsby. I Jakarta er en kampung en lille del af byen med små huse, folk selv har bygget. De fleste, der bor her, er ret fattige. Der er mange af den slags kampung, og Kampung Melayu er en af dem.

Løber over deres bredder

Mange af de fattige 'landsbyer' i Jakarta – kampungerne – ligger helt nede ved floderne. Her er der ledig plads, for her vil andre ikke bygge nye flotte huse. Når floderne løber over deres bredder, løber vandet lige ind i de små gader og huse i kampungerne.

Rullende boder

Det kan godt være svært at finde et arbejde i byen. Men hvis man har en cykel, kan man lave en rullende bod. Nogle sælger snacks eller frugt. Andre kører rundt med værktøj og reparerer sko eller cykler. Nogle sælger legetøj til børn.

Mini-Tivoli

Jakarta er en stor by. Men der er ikke mange steder, hvor børnene kan lege. En mand har fået en god idé. Han har lavet et mini-Tivoli på sin cykel. Når han træder rundt på pedalerne, får børnene en gyngetur.

Der er mange slags by i Jakarta

Sådan her ser Indonesiens hovedstad Jakarta ud fra oven.

Der er mange moderne højhuse med hoteller, storcentre og banker.

Lige ved siden af er der dele af byen med helt almindelige huse og lejligheder.

Og ind i mellem ligger der bydele med meget små huse, hvor de fattigste bor.

Jeg har for det meste ikke tid til at læse eller se fjernsyn. Når jeg ikke går i skole eller arbejder, skal jeg tage mig af Kamilah og tvillingerne, mens vores forældre er på arbejde. Det er min opgave, fordi jeg er det ældste barn i familien.

I **de smalle gader** på vej op til skolen er der altid en masse små boder. Her kan man købe saftevand og ris og pandekager og alt muligt andet.

Om morgenen står Farah der også med sine gryder. Hun steger kylling, ris og grøntsager. Nogle gange køber vi lidt stegt ris hos Farah, hvis vi ikke har fået morgenmad.

"Skal vi ikke taget noget med til Olde?" spørger Kamilah. "Måske får hun ikke noget at spise på hospitalet."

"Selvfølgelig gør hun det," siger jeg. "Jeg har heller ikke nogen penge. Har du måske det?"

Kamilah ser ærgerlig ud. Men da Farah hører, at maden er til Nenek, smiler hun. Hun forærer os en bakke stegt ris med æg og **sambal**. Det overrasker mig ikke, for som sagt elsker alle Nenek. Og det overrasker mig heller ikke, at det er mig, der skal bære på det hele.

Sådan er det med Kamilah, men jeg kan aldrig rigtigt blive sur på hende. Nogle gange er hun drøn-irriterende, og andre gange er hun den bedste i hele verden. Sådan er andre små søskende måske også.

De smalle gader

De små huse og skure ligger meget tæt i en kampung. Derfor er gaderne rigtig smalle. Alligevel sker der en masse: Børn leger. Voksne snakker. Folk laver mad og reparerer ting. Mange familier har også en lille bod foran deres hus.

Sambal

Sambal er en rød chili-sovs. Indoneserne elsker Sambal. De spiser det til næsten alt, også til morgenmaden. Man kan nemt selv lave sambal. Men pas på: Den kan godt være meget stærk!

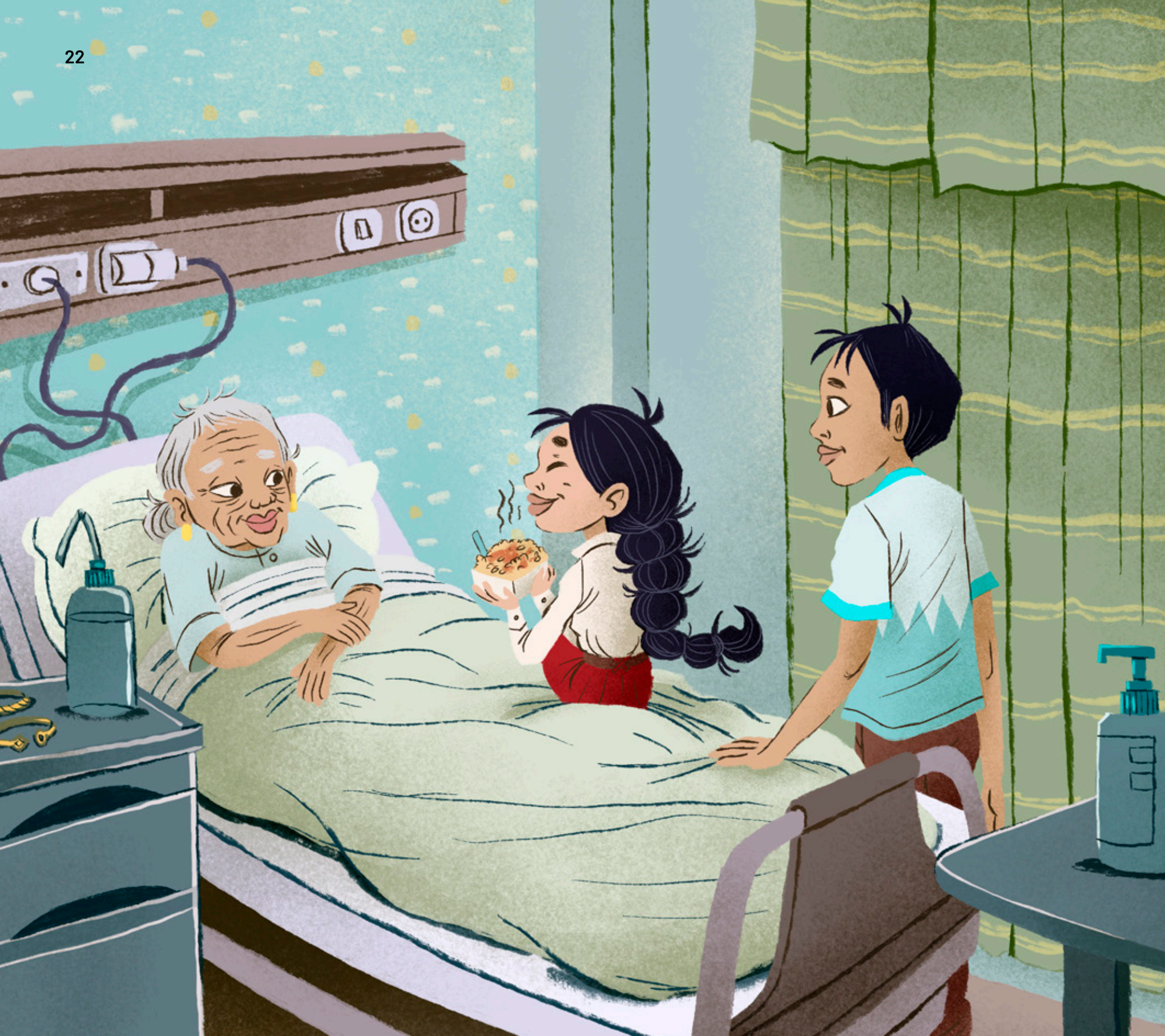
Regntiden er våd

I Jakarta er der regntid fra november til april. Det regner slet ikke hele tiden, men et par gange om dagen kan der komme nogle meget kraftige regnskyl. Det kan regne så meget, at mange steder i byen bliver oversvømmet.

Hjemmeboden

Mange familier i de fattige dele af byen har deres køkken i stue-etagen. Nogle laver et vindue i muren og bruger det som en bod. Så sælger de noget af den mad, de laver. Her i boden laver de kinesisk suppe. Man kan selv vælge, hvad man vil have i sin suppe.

KAPITEL 4

På hospitalet

Efter skole følges jeg med Kamilah hen til hospitalet. Det ligger for langt væk fra vores kampung til at gå, så vi må køre med en **angkot**. Den lille bus er så fyldt, at der også er nogle, der bare holder fast og hænger ud af døren. Den kører heldigvis ikke særlig hurtigt.

En sygeplejerske viser os ind på en stor stue, hvor der også ligger mange andre syge.

"Hun hviler sig," siger sygeplejersken. "Jeg synes ikke, I skal forstyrre hende."

I det samme slår Nenek øjnene op. Først kan jeg næsten ikke kende hende. Hun er den mest rynkede og hvidhårede gamle dame, jeg nogensinde har mødt, men hun ser meget træt ud nu.

"Det er bare dejligt at blive forstyrret!" siger hun.

Hendes stemme er svag og pibende. Kamilah giver Nenek de stegte ris. Hun tager hende i hånden. Den er næsten endnu mere rynket end hendes ansigt. Nenek smiler ved synet af os. Hun har ikke selv nogen familie, så hun er altid glad for at få besøg.

"Er du kommet for at høre en historie?" spørger hun.

Kamilah nikker ivrigt. Hun elsker at høre Nenek fortælle om sin barndom for meget, meget længe siden.

Ligesom mor og far er Kamilah og jeg født i Kampung Melayu. Men Nenek kom til byen med sine forældre, da hun var en lille pige. Før det boede hun i en fiskerlandsby på **Lembata**. Det er en ø meget langt væk fra Jakarta. På Lembata var de fleste fiskere og meget fattige. Det var svært at klare sig, så derfor rejste hendes forældre til byen.

"Har jeg nogen sinde fortalt jer om blåhvalen?" spørger hun.

Angkot

En angkot er en lille mini-bus. Der kan kun sidde få folk i den. Men der er masser af ankots over det hele i Jakarta. Derfor er det en nem og billig måde at komme rundt på.

Lembata

Der er tusindvis af øer i Indonesien. Lembata er en af dem. Der er vulkaner på øen og flotte strande. Her regner det så lidt, at man ikke kan dyrke så mange slags mad. Men der er mange fiskere. Og en gang imellem fanger de også hvaler.

"Det var dengang, jeg boede hjemme i landsbyen. Vi havde en lille stråhytte nede ved stranden. Min far var fisker. Han plejede at sejle ud på havet hver eneste dag. Men det var længe siden, der havde været nogen fisk. Alle i landsbyen sultede. Vi vidste ikke, hvad vi skulle gøre. Men så en dag kom en af de andre fiskere løbende. Han råbte, at der var blevet set hvalsprøjt ude på havet. Alle mændene skyndte sig ud i deres små kanoer. Far stod på en planke i **forstavnen** med sit spyd højt hævet. De nærmede sig **hvalerne**. Han var klar til at kaste spyddet. Men da de kom helt tæt på en af hvalerne, kunne han se, at det var en blåhval, og så ville han ikke. Hjemme på Lembata er blåhvalerne nemlig hellige dyr. Dem må man aldrig jage. De andre fiskere blev sure. Både de og deres familier sultede. Men far nægtede at fange blåhvalen. Til sidst måtte de vende tomhændede hjem."

Nenek er stille et øjeblik. Jeg kan se, at hun er meget træt. Hun har næsten ikke nogen kræfter tilbage. Men lidt efter fortæller hun videre.

"Ved du, hvad der så skete? Da de nærmede sig land, opdagede far og de andre fiskere, at alle kvinderne i landsbyen stod på stranden. Kvinderne jublede. En stor **spækhugger** var nemlig skyllet op på sandet, mens mændene havde været ude på havet. Nu var der mad nok i lang tid fremover. Alle jublede over deres store held. Men min far var ikke i tvivl om, hvad der var sket. Det var ikke held. Det var blåhvalen, der havde sørget for det som tak. Det var den, der havde skaffet landsbyen mad på bordet."

Nenek er blevet mere og mere udmattet, mens hun fortæller. Til sidst kan hun ikke mere. Hendes øjne falder i helt af sig selv. Sygeplejersken siger, at hun har brug for hvile, men at vi kan prøve at komme igen en anden dag.

Forstavnen

Fiskerne på Lembata jager hvaler med små træbåde, de bygger selv. Spidsen af båden hedder forstavnen. Her står en fisker med en harpun. Det er et langt spyd med snor i. Når han får øje på en hval, kaster han harpunen af sted.

Hvalerne

Der lever mange slags hvaler i havet omkring Indonesien. Både store og små. Fiskerne på Lembata jager mest de små hvaler. En lille hval giver mad til mange familier.

Spækhugger

En spækhugger er en hval, der er lidt i familie med delfiner. Den er ikke særlig stor, men den har skarpe tænder og er meget hurtig. Den kan godt angribe en haj.

Her fanger de hvaler

I en lille by på øen Lembata fanger de hvaler. I gamle dage fangede de mange hvaler. Nu fanger de kun én om året. De lader hvalernes skeletter ligge på stranden for at ære dem. Det er forbudt at fange de store blåhvaler.

Friske fisk

Mændene sejler hver dag ud på havet i deres fiskerbåde. Om eftermiddagen åbner markedet, hvor fiskene skal sælges. Det er kvindernes opgave at sidde på markedet. Der er mange slags fisk at vælge mellem.

KAPITEL 5

Hjem til landsbyen

Det tager nogle dage, og så er alle spor af **vandet forsvundet** igen. Gaderne er næsten tørre. Hjemme har vi fået det meste på plads igen. Når det regner næste gang, vil floden sikkert gå over sine bredder igen, men vi ved jo, hvad vi skal gøre.

Som sædvanlig er det mig, der laver aftensmad. De fleste dage arbejder mor og far til sent på fabrikken. De er først hjemme, når vi skal spise. Jeg koger ris og steger fisk og **tofu**. Tvillingerne sidder ovenpå og ser fjernsyn sammen med Kamilah. Efter maden hjælper vi mor med at rydde til side.

"Jeg vil besøge Olde igen efter skole i morgen," siger Kamilah.

Hun samler skålene sammen og giver dem til mor. Jeg kan mærke, at mor tøver med at svare.

"Det går ikke," siger hun så.

"Jamen, det vil jeg," siger Kamilah. "Harun kan bare følge mig igen. Det er slet ikke noget problem."

"Desværre," siger mor. "Men det kan du altså ikke."

Jeg kan høre på mor, at hun ikke helt ved, hvad hun skal sige. Hun kigger over på far. Han ser nyheder på sin telefon. Han tøver også et øjeblik, inden han svarer.

Vandet forsvundet

Floderne i Jakarta kan godt lave oversvømmelser flere gange på en måned. Nogle gange går der mange dage, før vandet er sunket igen. Andre gange synker vandet på en dag. Men hver gang ligger der skrald og snavs tilbage i gaderne og husene.

Tofu

Tofu ligner lidt et stykke ost. Men det er lavet af soja-bønner, ikke af mælk. Man skærer det i skiver eller små stykker. Så kan man stege det eller koge det og spise det i stedet for kød.

Masser af mobiltelefoner

I Indonesien har næsten alle voksne en mobil. De bruger også meget tid på YouTube og på TikTok. Pigerne her har lånt deres mødres telefoner. De kan godt lide at sidde sammen efter skole og høre musik og spille et spil.

Spejderne gør gode gerninger

Der er mange børn og unge i Jakarta, der er spejdere. Faktisk er det også noget, de lærer om i skolen. Spejderne laver en del arbejde for at hjælpe til. Det kan være at holde byen ren eller at samle penge ind til gode formål.

"Nenek er taget hjem," siger han så. "Hun er rejst tilbage til sin landsby. Du ved jo, at hun altid snakker om dengang, hun var lille. Hun ville gerne se landsbyen en sidste gang, inden det er for sent. Hun er jo meget gammel. Hun vil gerne opleve en sidste hvalfangst."

Kamilah trækker på skuldrene.

"Og hvad så?" siger hun. "Så besøger jeg hende da bare der."

Far ryster på hovedet.

"Det kan du desværre ikke," siger han. "Det er en lille fiskerby. Den ligger meget, meget langt væk fra Jakarta. Hen over bjerge og ved en helt anden kyst."

"Men jeg vil altså besøge Olde," bliver Kamilah ved. "Jeg kan sagtens klare det selv. Og ellers kan Harun jo bare tage med mig. Harun kan nemt finde det. Er det ikke rigtigt, Harun?"

Hun ser over på mig. Jeg skynder mig at gå i gang med at vaske op i stedet for at svare hende. Kamilah bliver rød i hovedet. Hun forsøger igen at overtale mor og far, men de bliver ved med at sige nej.

Til sidst giver hun endelig op. Jeg kan se, at hun er ked af det, da hun går op i seng. Det lyder, som om hun græder oppe på madrassen. Mor går op for at se til hende. Jeg mærker et lille stik af dårlig samvittighed. Far kommer over til mig og lægger en hånd på min skulder.

"Måske har du hørt det?" spørger han.

Jeg ryster på hovedet. Men jeg har allerede lidt gættet, hvad han skal til at sige, ud fra mor og fars tøven og mærkelige blikke.

"Nenek er her ikke mere," siger far. "Hun var så gammel, at hun sov stille ind på hospitalet. De gjorde, hvad de kunne, for hende. Hun lagde sig bare til at sove og vågnede ikke igen. Sådan er det, når man bliver så gammel som Nenek. Men vi nænnede ikke at fortælle det til Kamilah."

Far omfavner mig. Så går jeg op for at se til min lillesøster. Jeg har lyst til at trøste hende, men hun sover allerede tungt.

De gamle bor i familien

Der findes ikke plejehjem i Indonesien, som vi kender det her i Danmark. I de fleste familier passer man selv på dem, der bliver gamle. De gamle hjælper også til. Og de bliver behandlet med stor respekt.

Børn følges med mødrene

De fleste småbørn i Indonesien bliver passet af deres mor, søskende eller bedstemødre. Der findes børnehaver, men det kan koste mange penge. Derfor har de fattige familier ikke råd til at få børnene passet.

KAPITEL 6

Kamilah er væk

Næste morgen er Kamilah væk. Ingen af os lægger rigtigt mærke til det i begyndelsen. Mor og far skal skynde sig af sted på arbejde. Tvillingerne driller som sædvanlig hinanden. Jeg spiser min morgenmad og spørger, hvor Kamilah er henne. Først ser mor og far forvirrede på hinanden. Men så trækker far på skuldrene.

"Hun er løbet ud. Måske er hun taget tidligt i skole," siger han. "Hun var vist også lidt sur på os i går aftes. Men skynd jer nu at blive klar. Ellers kommer I for sent i skole."

Jeg forstår godt, at mor og far ikke er urolige. Det er ikke første gang, Kamilah er gået af sted for sig selv, hvis hun er blevet sur. Som sagt kan hun være helt utrolig stædig.

Men alligevel. Hun plejer at blive god igen efter lidt tid.

Jeg undrer mig også over, hvorfor Kamilahs skoleuniform ligger oppe ved madrassen, hvis hun virkelig er gået i skole. På den anden side kan jeg ikke se hendes taske nogen steder. Måske har hun bare haft travlt med at liste stille ud af døren, før vi andre vågnede.

Jeg kan ikke helt lade være med at spekulere over det i skolen.

Jeg sidder ved siden af mine venner Bakti og Putra. Vores lærer er i gang med at fortælle, hvordan vi alle sammen kan hjælpe til i Kampung Melayu.

Fodbold på taget

Skolen her ligger midt i Jakarta. Der er ikke plads til en skolegård. Heldigvis har skolen et fladt tag. Så kan eleverne komme herop og lege og spille fodbold. Herfra kan de se ud på Jakartas højhuse.

Nudler til frokost

Eleverne har spisepause. Skolen her har en kantine, hvor de kan købe snacks og nudel-suppe. Nogle har også ris med hjemmefra. På mange skoler i Indonesien kan eleverne nu få sund mad, der er helt gratis.

Vi har allerede lært, hvordan vi kan **opsamle regnvand** og bruge det. Nu fortæller han, hvordan vi kan rydde jorden for skrald, og hvordan vi kan dyrke planter og grøntsager i krukke.

Normalt synes jeg, det er spændende. Men i dag har jeg svært ved at koncentrere mig. Jeg har ikke set Kamilah i skolen i dag. Jeg begynder at blive urolig for, om der er sket noget. I frikvarteret skynder jeg mig ned i hendes klasse. Hendes kammerater kan ikke hjælpe mig.

"Vi har slet ikke set hende i dag," siger en af pigerne.

Jeg beslutter mig for at pjække. Det kan godt være, skolen er vigtig. Lige nu er det bare vigtigere at finde ud af, hvor Kamilah er blevet af. Men det er nemmere sagt end gjort. En af lærerne opdager mig på vej væk fra hendes klasse.

"Harun?" siger han. "Hvad laver du hernede? Kan du så komme tilbage til din egen klasse!"

Jeg må vente, helt til vi får fri. Men så drøner jeg også af sted med det samme. Bakti og Putra råber efter mig, om vi ikke skal følges. Det plejer vi at gøre, men jeg ryster på hovedet. I dag er der noget, der er vigtigere end både skole, fodbold og arbejde.

Jeg må finde ud af, hvad der er sket med Kamilah. Og det haster.

Opsamle regnvand

I de små huse i en kampung er der ofte ikke vandhaner. Så må man købe vand eller hente det i dunke. Men man kan også samle regnvand i tønder. Så sparer man på det rene og dyre drikkevand.

Sådan er skolen

I de store byer er der rigtig mange børn i klasserne. Det er der ikke ude i de små landsbyer. Men en ting har de tilfælles. Eleverne skal række fingeren op i timen. De skal også hjælpe med at holde skolen ren og pæn.

Sådan er koranskolen

Langt de fleste mennesker i Indonesien er muslimer. Efter den almindelige skole går mange børn hen i koranskolen. Her lærer de om islam. De øver sig også på arabiske bogstaver og i at læse højt fra Koranen.

KAPITEL 7

Farahs bod

Jeg har ingen anelse om, hvor jeg skal lede efter min lillesøster. Men oppe på **det store marked** får jeg en idé.

På markedet kan man købe grøntsager og frugt, krydderier, ris, tøj og sko og ikke mindst **rent vand**. Nogle af sælgerne spreder deres varer ud på tæpper på jorden, mens andre står ved en bod eller sælger ting fra ladet af en bil. Om eftermiddagen sælger Farah også mad her på markedet. Jeg skynder mig over til hendes bod.

"Har du set Kamilah?" spørger jeg.

Farah smiler, så snart hun får øje på mig. Hun har travlt ved sin gryde. Hun steger små spyd med kylling og fisk.

"Ja, hun kom tidligt i morges," siger hun. "Hun købte en stor portion ris. Hun må have været godt sulten, men hun er nu altid så sød. Det må være dejligt at have sådan en søster."

Jeg nikker. Selv om jeg måske ikke synes, det er helt så dejligt lige nu.

"Var hun på vej i skole?" spørger jeg.

"Ja, ja," svarer Farah.

Hun har travlt med at gøre flere spyd klar. Der er mange, der skal have mad med hjem til familien. Hun hører ikke helt efter, men så standser hun alligevel op.

Det store marked

På de fleste gader i Jakarta er der boder og små butikker. Men der er også store markeder med masser af boder. En del af dem, der ejer boderne, kører selv ud på landet og henter friske varer.

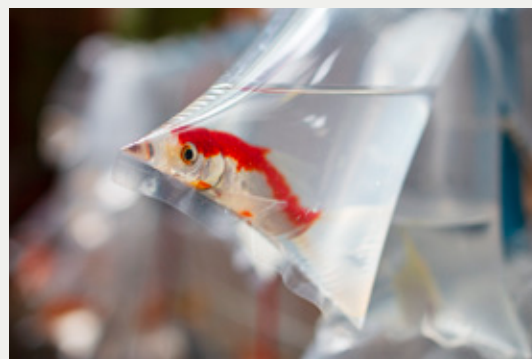
Rent vand

Ofte er vandet i hanen ikke rent nok til, at man kan drikke det. Man kan bruge det til at vaske sig i. Hvis man er tørstig, må man købe vand i flasker og dunke. Man kan købe rent vand alle steder. Også på gader og veje.

Madboder overalt

I Jakarta er gaderne fulde af små madboder på hjul. Her kan man købe noget at spise. Der er ris og nudler og små spyd med kylling og peanut-sauce. Den ret hedder satay. Man kan også købe pandekager.

Akvariefisk i pose

Mange børn i Jakarta har et lille akvarium med flotte fisk i derhjemme. De kan købe fisk af sælgere, som går rundt i byens gader. Sælgerne har fiskene i små plastik-posere med vand i.

"Altså jeg spurgte din søster, om hun skulle ud på en rejse, siden hun ville have så stor en madpakke," siger hun. "Det var jo bare for sjov. Men ved du, hvad hun svarede? Hun sagde ja, hun ville rejse ud til Nenek."

Farah ryster på hovedet. Hun smiler igen til mig, mens hun vender spiddene i en sky af røg.

"Hun har en utrolig fantasi, den pige," siger hun. "Men jeg forstår godt, at hun savner Nenek. Det er trist, at Nenek ikke er her mere."

Der kommer flere kunder hen til Farahs lille bod. Hun har travlt med at stege og tage imod penge. Min mave plejer at begynde at rumle, så snart jeg mærker lugten fra hendes blus. Men lige nu er jeg alt for urolig og forvirret.

Hvad skal det sige, at Kamilah vil rejse ud til Nenek? Er det bare Farah, der har hørt forkert?

Jeg skynder mig hjemad for at spørge, om nogen af naboerne har set Kamilah. Nede i de små gader er der pludselig en, der slår mig på ryggen. Det er Putra. Han griner til mig.

"Jeg så dig oppe på markedet. Var du bare blevet sulten?" siger han. "Var det derfor, du fik så travlt?"

Jeg ryster på hovedet. Putra har en bold under armen, så han er sikkert på vej over til de andre på pladsen.

"Jeg kan altså ikke spille i dag," siger jeg.

"Hvad mener du?" spørger Putra. "Hvis du ikke er med, så taber vi!"

"Jeg kan ikke," siger jeg. "Jeg er nødt til at finde min lillesøster."

"Kamilah?" spørger han.

Jeg nikker, mens jeg ser mig omkring. Det vrimler med både voksne og børn. Der er flere små piger med flettet hår, men ingen af dem er Kamilah.

"Jeg hørte hende spørge Ismail, om hun måtte låne hans båd," siger Putra.

"Ismail?" siger jeg. "Er du sikker på det?"

Putra nikker.

"Ja, ja, det var her i morges lige inden skole," siger han.

Jeg skynder mig af sted, mens jeg kan høre Putra råbe bag mig:

"Hvem skal så passe målet?"

Oversvømmelse i havnen

Der bor også folk helt ude ved havnen i Jakarta. Her er der ofte oversvømmelse fra havet. I dag går vandet kun til anklerne. Mange af husene er sat op på solide pæle af metal.

En dukkert på en varm dag

Børnene, der bor ved havnen, har ikke ret meget at lave. De bor i nogle meget små træ-huse med deres familier. Der er ikke nogen legepladser eller boldbaner. I stedet hopper de i havnen, når det bliver meget varmt.

KAPITEL 8

Ud i vandet?

Ismail bor helt nede ved floden. Eller rettere sagt bor han ovenpå den.

De mange små skure ved bredden er faktisk bygget på bambuspæle ude i vandet. De er lavet af træ og bølgeblik. De ser ud, som om de ville falde sammen, hvis de ikke stod så tæt, at der ikke var plads til at falde noget sted. Når floden går over sine bredder, bliver de skæve skure oversvømmet med det samme. Vores hus står lige inde på bredden, men Ismails lille skur står næsten helt ude over vandet.

Ismail er heldigvis hjemme. Han sidder på en af bambus-broerne, hvor der ligger både fortøjet. Han er i gang med at reparere sine fiskegarn. Han har nemlig en lille båd og tjener lidt penge på at sejle ud hver dag og fiske ved kysten.

"Jeg har hørt, at min lillesøster gerne ville låne din båd," siger jeg.

Ismail griner.

"Ja, den skøre unge," siger han. "Hun sagde, at hun skulle ud til den anden kyst, på den anden side af bjergene. Jeg kom nok til at grine ad hende. Det blev hun lidt sur over."

"Ja, det er typisk Kamilah," siger jeg.

Ismail ryster på hovedet.

"Hun er jo alt for lille til at sejle af sted alene," siger han. "Jeg forstår heller ikke, hvad hun havde tænkt sig. Hvis du skal ud til kystenovre på den anden side af bjergene her, så er du jo nødt til at køre."

Så havde Farah altså ret. Min lillesøster er taget ud for at lede efter Nenek. Jeg vender mig om mod Ismail.

"Ved du, hvor hun gik hen bagefter?" spørger jeg.

Han klør sig i håret og tænker længe. Så peger han endelig tilbage mod markedet. "Jeg tror, hun ville finde nogen, der kunne køre hende," siger han.

Jeg ånder lettet op. Så har Kamilah i det mindste opgivet at sejle. Nu gælder det bare om at få fat i hende, inden hun får nogen overtalt til at køre hende. For det kan godt være, at min lillesøster kun er otte år gammel, men hun er lige så stædig som en gammel mand.

De plukker muslinger

I Jakartas havn tjener folk penge ved at plukke muslinger. Fiskerne sejler ud tidligt om morgenen. De vender hjem, når de har fyldt bådene med muslinger. Ved kajen venter der nogle mænd, som hjælper med at læsse af.

Kvinder renser muslingerne

Det er kvindernes arbejde at rense og åbne muslingerne. Det er meget varmt, så de sidder inde i skyggen. De sælger kødet fra muslingerne til fabrikker og restauranter. De får kun få penge for det hårde arbejde.

KAPITEL 9

Ikke en chance

Jeg skynder mig tilbage til markedet. Mor og far er stadig på arbejde flere timer endnu, så jeg er nødt til at gøre noget.

Kamilah er jo alt for lille til at rejse nogen steder hen alene. Hun aner ikke, hvor Lembata ligger. Hun aner heller ikke, hvor stor vores by er. Hun ved kun det, som mor og far har fortalt hende: At Nenek kommer fra en fiskerlandsby langt væk. Kamilah tror, at hun bare skal om på den anden side af bjergene og ud til kysten, så skal hun nok finde Nenek.

Oppe på markedet spørger jeg mig for, om nogen har set Kamilah. Farah er gået hjem for i dag, men i ovre den anden ende af markedet vinker Darma til mig. Han sælger **friske kokosnødder** fra sin lille varevogn. Jeg kender ham lidt, for han er far til en af drengene i klassen. Han har allerede solgt det hele for i dag. Så nu pakker han presenningen sammen, som har skygget for hans bod.

"Hun var her i formiddags," siger han. "Hun gik rundt fra bod til bod og snakkede med de andre sælgere. En af dem sagde, at hun ville køres ud til kysten. Og hun endte vist med at køre med en af de andre op til Bogor."

"Til Bogor?" stønner jeg.

Bogor ligger **oppe i bjergene** bag Jakarta. Derfra kan man komme ned til de små fiskerlandsbyer ved kysten ovre på den anden side af øen. Men

Oppe i bjergene

Hele vejen uden om Jakarta er der bakker og bjerge. I bjergene er der tætte regnskove med vilde dyr. Der er også masser af små landsbyer. Her dyrker de ris, kaffe, frugt, grøntsager og mange lækre krydderier.

Friske kokosnødder

Når en kokosnød er helt frisk, er den grøn uden på. Så hugger man den over med en stor kniv. Inden i er den fuld af saft, man kan drikke. Og så er der blødt, hvidt kokos-kød.

hvordan skal jeg komme helt derop? Jeg vender mig om for at gå hjemad. Jeg må prøve at få fat på mor eller far. Men Darma råber efter mig.

"Du kan køre med mig, hvis du hjælper med at få det sidste på plads," siger han. "Jeg skal alligevel op til Bogor og hente kokosnødder i dag."

Jeg samler hurtigt de tomme kasser og stabler dem omme bag i. Så hopper jeg ind på forsædet ved siden af ham. Vi forlader Kampung Melayu og kører ud på de brede veje, der går på kryds og tværs igennem Jakarta.

Baderinge i bjergfloden

Pigen her bor ude på landet tæt ved en bjergflod. Strømmen er stærk, men børnene elsker at bade i floden. De går lidt op på bjerget med de sorte baderinge. Her springer de i vandet og suser ned ad floden.

På jagt i rismarken

Børnene i landsbyen i bjergene har god plads til at lege sammen. Efter skole kan drengene godt lide at gå ud i de våde rismarker. De er på jagt efter små dyr, som lever i muddret. De kan både finde biller, små krebsdyr og ål.

Indonesiens grønne rismarker

De dyrker en hel masse ris på den store ø, som hedder Java. De grønne rismarker ligger tæt på bjergene. Her er jorden god, og der er masser af vand. Ind i mellem markerne dyrker de også grøntsager og stærke chilier!

Trafikken er tæt. Overalt kommer små knallerter drønende. Vi kører forbi nye hoteller og højhuse og shopping-centre. I andre dele af byen er der store huse med grønne haver og swimming pools. Folk, der bor her, bliver helt sikkert aldrig oversvømmet. Mange steder mellem højhusene kan jeg også se andre små områder ligesom Kampung Melayu. Små lommer midt i byen, hvor folk har bygget deres egne skure, som står helt tæt på hinanden.

Darmas bil er rusten og bulet. Den skramler og larmer. Vi må næsten råbe for at høre hinanden. Jeg fortæller, hvorfor Kamilah er taget af sted. Og at hun vil ud til en fiskerlandsby ved kysten for at finde Nenek.

Darma ser undrende på mig.

"Jeg forstår godt, at du er bekymret for din søster," siger han. "Og det er flot, at du er taget ud for at lede. Men hvordan vil du dog finde hende?"

"Hvad mener du?" spørger jeg.

Darma peger ud af vinduet.

"Der bor over ti millioner mennesker i Jakarta," siger han. "Og på den anden side af bjergene er der masser af fiskerbyer. Hvordan vil du finde én pige blandt alle de mennesker, hvis du ikke ved, hvor hun er taget hen?"

Jeg kan mærke en knude i min mave. Sådan har jeg slet ikke tænkt på det. Darma har jo ret. Jeg kender jo også kun Kampung Melayu. Mit forsøg på at finde Kamilah er lige så håbløst som hendes forsøg på at finde Nenek. Hun kan være hvor som helst. Jeg har ikke en chance for at finde hende.

Darma klapper mig på armen.

"Og hvad med dine forældre?" spørger han. "Ved de overhovedet, at du er taget af sted? Tror du ikke, at de er bekymrede for både dig og din søster?"

Jeg nikker langsomt. Knuden i min mave bliver kun større.

Afsted på ski

I dag er der fest på skolen. Den her leg hedder 'bakiak' på indonesisk. Det betyder træsko. Den handler om, at børnene skal gå hurtigst fremad på nogle lange planker. Det er ikke så nemt, som det måske ser ud. Alle vennerne griner og hepper.

Bide til riskiks

En anden sjov leg handler om at spise en riskiks uden at bruge hænderne. Kiksen hænger i en snor. Det er en meget populær leg i Indonesien, når der er fest. I Danmark hedder legen at 'bide til bolle'.

På den anden side af bjergene

Darma standser ved en kæmpe tankstation lige udenfor Bogor. Der holder allerede en masse andre varevogne og lastbiler. Det er folk ligesom Darma, der kører varer til og fra storbyen, og som har brug for en pause. Han låner mig sin telefon, så jeg kan ringe til mor. Hun tager telefonen med det samme. Hun er lige kommet hjem fra arbejde. Først er hun sur.

"Jeg troede, vi kunne stole på dig, Harun," siger hun. "Hvad tænker du på? Sådan bare tage af sted uden at sige noget? Hvad skal du i Bogor?"

Jeg forsøger at forklare hende, at det er Kamilah. At jeg tror, hun er kørt ud for at finde Nenek. Jeg fortæller, at jeg har ledt efter hende overalt. Lidt efter lidt forstår hun endelig. Jeg kan høre, at hun ikke længere er vred. Men jeg kan også høre, at hun nu er lige så bekymret for Kamilah, som jeg er. Til sidst aftaler vi, at jeg skal skynde mig hjem.

"Når far kommer hjem fra arbejde, får vi nogle naboer til at hjælpe os. Så tager vi alle sammen ud og leder efter hende," siger mor.

Jeg stopper samtalen og går hen for at finde Darma. Han snakker med nogle af de andre chauffører. De sidder i vejkanterne og spiser ris eller nudler, inden de skal køre videre.

"Tak for lån og tak for turen," siger jeg og giver ham telefonen.

Så går jeg ud til vejen. Jeg begynder at gå af sted for at finde en bus.

Jeg er bekymret for Kamilah. Det hele føles håbløst. Jeg finder aldrig min søster på den her måde. Der er masser af trafik omkring mig. Biler og lastvogne og knallerter. Som skal alle mulige steder hen.

Pludselig kører en af bilerne lige ind foran mig i vejsiden og bremser. En rusten varevogn. Det er Darma. Han stikker hovedet ud af vinduet. Han smiler. Jeg forstår ikke, hvorfor han ser så tilfreds ud.

"Du går den gale vej," siger han. "Du skal til kysten. Til **Pelabuhan Ratu**!"

Jeg ser undrende på ham. Jeg har aldrig hørt om den by. Men Darma åbner bare døren. Han fortæller, at han har spurgt sig for blandt de andre på tankstationen. En af dem har talt med en chauffør, der tog en pige med på stop. En lille pige, der ikke helt vidste, hvor hun skulle hen. Hun sagde

bare, at hun skulle besøge sin oldemor. Ude ved kysten meget langt væk på den anden side af bjergene.

"Mere kunne chaufføren ikke få ud af hende," siger Darma. "Men eftersom han selv skulle ned til Pelabuhan Ratu på den anden side af bjergene, så fik hun lov til at køre med."

Han ser begejstret på mig.

"Hvad mener du?" siger Darma. "Lyder det ikke som din søster?"

Pelabuhan Ratu

Det er en lille fiskerby, der ligger på øen Java. Jakarta ligger også på Java, men på den anden side af bjergene. Java er stor, så der er mange andre byer rundt om på øen. Ude ved kysten er der også flotte strande.

Hvalfangernes både

I fiskerbyen på øen Lemba-
ta har de tradition for at
fange hvaler. Fiskernes
træbåde er ikke særligt
store. De bruger harpuner
til at fange hvalerne med.
De bruger de samme
måder at fiske på, som
deres forfædre gjorde.

KAPITEL 11

Historiefortælleren

Trafikken er tæt, og vi kører afsted i over to timer. Undervejs skal vi også stoppe og fylde alle kasserne på ladet med nye kokosnødder, som Darma skal sælge de næste dage hjemme i på markedet i Kampung Melayu. Det går heldigvis meget hurtigt.

Jeg har ringet til mor igen og forklaret, hvor jeg er på vej hen. Jeg har også lovet, at jeg nok skal give besked undervejs. Darma dytter hele tiden, når de andre ikke kører hurtigt nok. Nu er han lige så optaget af at finde Kamilah, som jeg er.

På vejen ser vi masser af rismarker, hvor folk er i gang med at høste. Vi kører også forbi nogle store **fiske-opdræt**, som sender fisk til de fabrikker, hvor mor og far arbejder. Vejen fortsætter forbi de store vulkaner og regnskove, indtil vi endelig kommer ned til kysten på den anden side.

Pelabuhan Ratu er en lille by, der ligger helt ud til de store strande. Her sætter Darma mig af.

”Tror du, at hun stadig er her et sted?” spørger han.

Jeg nikker tøvende. Jeg håber, at jeg kan finde hende her.

Jeg har aldrig i mit liv været uden for Jakarta. Det er helt anderledes, end noget jeg kender. Men hvis Kamilah er nået helt hertil, så er jeg ret sikker på, hvor jeg skal finde hende. Jeg kan nemlig lugte havet. Og jeg er sikker på, at det også er der, jeg skal finde min lillesøster.

Fiske-opdræt

Der er mange fisk i havet ved Indonesien. Men nogle steder har de også store bassiner, hvor de opdrætter mange tusind fisk eller store rejer. Indoneserne er glade for fisk og bruger det i mange slags mad.

Kokospalmer

Kokosnødder vokser helt oppe i toppen af nogle høje palmer. For at høste nødderne, må man klatre op i toppen og hugge dem ned med en stor kniv.

Jeg går ned mod havnen. Den ser ikke ud som hjemme hos os. Hjemme er der huse og fabrikker overalt. Gaderne er smalle, og der er folk overalt. Her er der masser af plads mellem husene. Havnen er lille og ligger helt nede ved stranden. Fiskerbådene er trukket op på sandet. De ligger mellem høje **kokospalmer**.

De fleste både er ikke kanoer som i Nenek's historier. Men det hele ser alligevel lidt sådan ud, som jeg forestiller mig hendes landsby på Lembata.

Nede på sandet får jeg også øje på en lille pige med langt sort hår, der ender i en fletning. Hun kigger ud over vandet. Hun ser ud, som om hun er

Rebet i palmen

Børnene i den lille landsby Wowong på Lembata har ikke legetøj. Men de voksne har bundet et reb op i en palme på stranden. Børnene er vilde med at klatre op i træet og tage sig en ordentlig svingtur.

En lille gyngetur

Gamle dæk kan bruges til mange ting. For eksempel kan man lave en gynge. Den er bundet op i et træ lige ved siden af det hus, hvor pigen bor.

træt og ikke orker mere. En hjemløs kat står og gnubber sig op ad hende. Ved siden af pigen står en flaske vand og en tom æske til ris.

Jeg går hen og sætter mig i sandet ved siden af hende. Vi sidder et øjeblik uden at sige noget.

"Her er ikke nogen Olde," siger Kamilah så.

Jeg tager hendes hånd og klemmer den. Hun vender sig om mod mig. Hendes øjne er røde. Jeg kan se, at hun har grædt. Men jeg kan også se på hende, at hun endelig har forstået det. At Nenek hverken er her eller noget andet sted. At Nenek ikke er mere.

"Jeg ved det jo godt," siger Kamilah. "Det kan godt være, at jeg er lille, men jeg er ikke dum. Jeg savner hende bare så meget. Jeg ville så gerne se hende."

Hun giver et snøft fra sig. Og så omfavner hun mig.

"Det kan jeg godt forstå," siger jeg. "Jeg savner hende også."

Jeg siger også, at jeg er glad for, at jeg har fundet hende. Jeg forklarer, at hun gjorde os alle sammen forskrækkede ved at tage af sted uden at sige noget. Kamilah knuger mig tæt ind til sig.

"Det var en lang tur," siger hun. "Det er slet ikke rart at være alene."

"Det behøver du jo heller ikke være," siger jeg. "Du har både mig og mor og far og tvillingerne, ikke?"

Kamilah snøfter lidt, men hun græder ikke.

"Jeg forstår ikke, at du turde tage på hele den her rejse alene," siger jeg. "Det er jeg altså ikke sikker på, at mange lillesøstre er modige nok til."

Vi rejser os op fra sandet. Kamilah smiler, da jeg fortæller, hvor sej hun er. Hun holder mig i hånden, mens vi går.

"Men nu er der ikke flere historier," siger hun. "Olde er her ikke mere."

Jeg ryster på hovedet. Jeg peger ud på det store hav foran os. Det ser ud, som om det strækker sig helt til verdens ende. Jeg peger på palmerne, der vajer i vinden, fiskerbådene og de små hytter af bambus.

"Når vi kommer hjem, så har vi oplevet noget, som ingen andre har," siger jeg. "Måske er det dig, der skal være den nye historiefortæller."

Kamilah fniser og giver min hånd et klem.

"Det kan da godt være," siger hun. "Har jeg måske nogen sinde fortalt dig om dengang, jeg var lige ved at fange en blåhval?"

Jeg ryster på hovedet og vinker op til Darma. Han står og venter ved siden af sin rustne bil. Jeg hiver af sted med Kamilah, mens hun igen snakker løs, som om det var en helt normal dag på vej til skole.

Det er på tide, vi kommer hjem.

DEN GYLDNE AGURK

Eventyret om kvinden Mbok, hendes datter Timun Mas og den grønne kæmpe kommer fra Indonesien. Her fortæller Benni Bødker eventyret på dansk.

Der var engang en kvinde, der hed Mbok.

Hun havde ét stort ønske. Hun ville gerne have et barn. Hun boede i regn-skoven på en stor ø. Alene i en hytte. Hun var meget ensom. Men en dag viste en grøn kæmpe sig for hende. Han hed Buta. Kæmpen gav hende et frø fra en agurk.

"Du skal så dette frø," sagde kæmpen. "Så vil du få en datter. Sådan som du ønsker dig. Men når pigen fylder 17 år, så tilhører hun mig."

Men tiden gik. Snart ville pigen fylde 17 år. Nu blev Mbok bange. Den grønne kæmpe ville komme efter hendes datter. Derfor gik hun til en klog kone for at få hjælp.

Den kloge kone gav Mbok fire små poser. Fire poser med magi.

"I den første er der frø fra en agurk," sagde konen. "I den anden er der nåle. I den tredje er der salt. I den fjerde er der en klat reje-pasta. Når kæmpen kommer, kan de redde din datters liv."

Mbok gik glad hjem til hytten. Hun gav de magiske poser til sin datter Timun Mas.

"Dem skal du altid have i din lomme. De kan hjælpe dig en dag."

Kvinden Mbok plantede straks frøet bag sin hytte. Efter lidt tid kunne hun høste. Det var en stor agurk. Den var helt gylden. Hun skrællede den. Inden i fandt hun noget. Det var den smukkeste lille baby. En lille pige.

Hun gav pigen navnet Timun Mas. Det betyder 'den gyldne agurk'.

Pigen voksede op. Hun var sød og kærlig. Lige sådan en datter, som Mbok havde ønsket sig. Hun tænkte slet ikke på sit løfte til kæmpen.

Kæmpen kom igen på Timun Mas' fødselsdag. Han stod lige foran den lille hytte.

"Hvor er pigen?" spurgte kæmpen. "Hende du har lovet mig?"

"Må jeg ikke nok beholde hende?" spurgte Mbok.

Men samtidig hviskede hun til sin datter.

"Løb," hviskede hun. "Løb for dit liv. Men husk nu at bruge poserne!"

Kæmpen blev rasende. Han smadrede hytten. Og så løb han efter Timun Mas. Han var hurtig. Han brasede gennem skoven.

Men Timun Mas vidste, hvad hun skulle gøre.

Hun tog den første magiske pose. Hun spredte frø på jorden. De voksede straks op. Det blev til gigantiske agurker.

"Her kommer du ikke forbi," råbte de.

Kæmpen blev fanget af deres stængler. Men han var stærk. Snart var han fri igen.

Så smed Timun Mas posen med nålene. De voksede også straks. De blev til en hel skov. En skov af stikkende bambus.

"Her kommer du ikke forbi," sagde bambus-skoven.

Kæmpen standsede. Men så sprang han. Højt og langt. Snart var han efter hende igen.

Så hældte Timun Mas posen med salt på jorden. Det blev til et helt lille hav.

"Her kommer du ikke forbi," sagde havet.

Kæmpen var ved at drukne. Men han svømmede godt og langt. Snart var han oppe igen.

Og så tømte Timun Mas den sidste pose. Den med en klat blød rejsepasta. Det blev til en stor sump.

"Her kommer du ikke forbi," sagde sumpen.

Men kæmpen gik lige ud i sumpen. Han var jo meget stor og stærk. Han kunne klare alt. Men han havde også kæmpet hårdt. Han var træt. Efter nogle skridt kunne han ikke mere. Han sank i. Til sidst var kæmpen helt væk.

Så kunne Timun Mas endelig vende tilbage til sin mor Mbok. Hun ventede ved hytten i junglen.

Og der bor de sikkert den dag i dag.

STENPRINSESSEN

Eventyret om prinsesse Roro og prins Bandung kommer fra Indonesien. Her fortæller Benni Bødker eventyret på dansk.

Der var en gang den triste historie om prinsesse Roro.

Hendes far var en grusom kæmpe. Han var i krig med alle. Men Roro var både smuk og god. Mange var forelskede i hende. Prins Bandung var en af dem. Han kom fra nabo-landet. Han var så forelsket, at han ville giftes med hende. Og han ville altid have sin vilje. Uanset hvad.

Men Roro vidste godt, hvad hun skulle svare. "Aldrig i livet," sagde hun.

De to lande var nemlig i krig. Hun kunne umuligt gifte sig med prinsen. Hendes far ville gå amok. Og hun kunne heller ikke selv lide prins Bandung.

Men Bandung gav ikke op. Han blev ved med at plage. Han truede også. Han ville have sin vilje.

Til sidst sagde Roro ja.

"Men der er to betingelser," sagde hun. "Du skal grave en meget dyb brønd. Og du skal bygge tusind templer. På én nat."

"Det kan man ikke," sagde prinsen. "De opgaver er umulige."

Alligevel sagde han ja. Han kunne nemlig magi. Og med sin magi påkaldte han dæmoner. En hær af dem. De hjalp ham med at grave. På ingen tid lavede de en dyb brønd.

"Det var den ene opgave," sagde prinsen.

"Vis mig først, hvor dyb den er," sagde Roro.

Prinsen kravlede ned i brønden. Meget dybt ned. Imens kaldte Roro på sin far. Hun fik ham til at fylde brønden med sten.

Prinsen blev begravet. Men han gav ikke op. Han kæmpede og kæmpede. Til sidst lykkedes det ham at grave sig fri.

Så manglede kun den anden opgave. Den sværeste. Og han ville have sin vilje.

Nu påkaldte prinsen en ny hær. En hær af ånder. De hjalp ham med at bygge. På én eneste nat lavede de 999 templer.

Til sidst manglede kun det sidste tempel. Nu blev Roro bange for, at prinsen ville klare opgaven. Derfor tændte hun et bål mod øst. Det fik alle haner til at gale. De troede, det var morgen.

Sådan narrede hun ånderne. De troede også, at det var blevet morgen. Ånderne forsvandt straks. Så var prinsen igen alene.

Han havde næsten klaret opgaven. Der

manglede faktisk kun én sten. På den sidste søjle. I det sidste tempel. Men der var ikke flere sten. Og der var ingen til at hjælpe ham.

Prinsen kunne umuligt nå det.

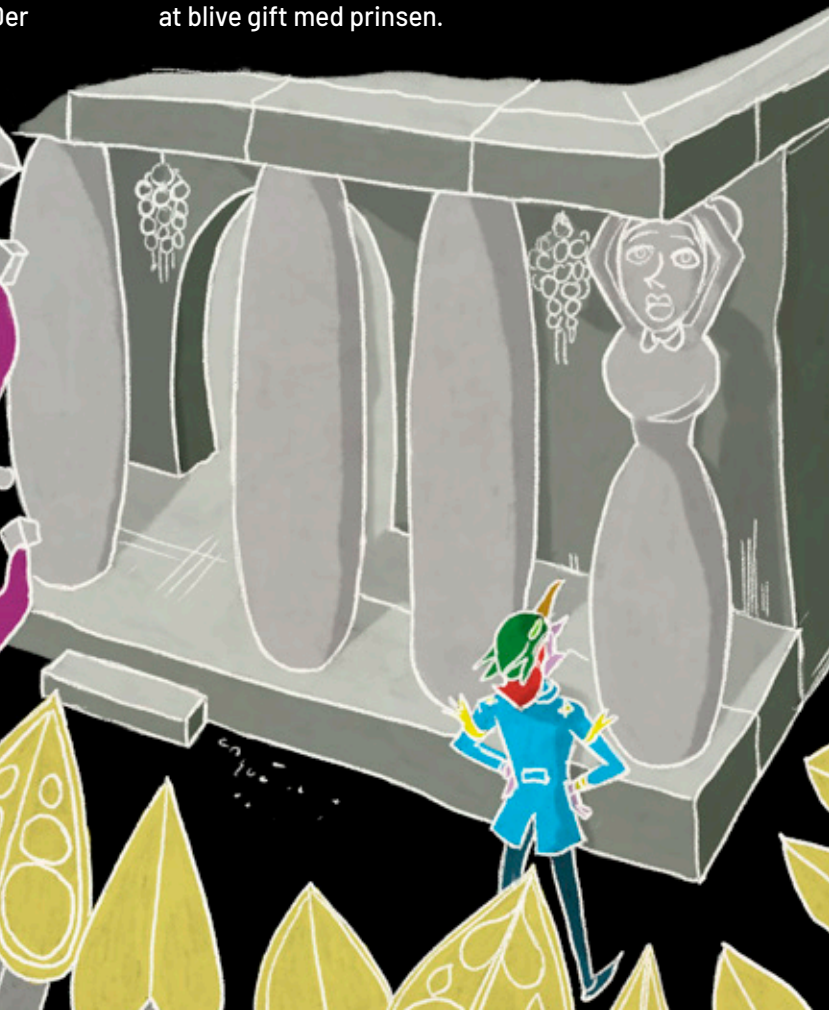
Roro havde narret ham. Han blev rasende. Og i sit raseri kastede han en forbandelse. Han forvandlede Roro til en sten.

"Det var den sidste, der manglede," sagde han.

Prinsen satte stenen på plads.

"Nu har jeg bygget 1.000 templer på én nat," sagde han. "Sådan som jeg lovede."

Og der står prinsesse Roro den dag i dag. På den sidste søjle i det sidste tempel. Men hun slap for at blive gift med prinsen.

ABEGUDEN

Eventyret om prinsesse Purba og abeguden kommer fra Indonesien. Her fortæller Benni Bødker eventyret på dansk.

Der var en gang en konge, der hed Tapa. Han havde to døtre. Den yngste hed Purba. Hun var kendt for sit gode hjerte. Den ældste hed Rarang. Hendes hjerte var sort og hårdt. Hvis hun altså havde et.

"Jeg er snart gammel," sagde kongen en dag. "En af jer to skal styre landet. Den som først finder en god mand og bliver gift. Hun skal være dronning."

"Det er snyd," sagde den ældste. "Jeg er ældst. Det bør være mig."

Men kongen havde besluttet sig.

Den ældste søster blev rasende. Hun opsøgte en heks. Sammen lagde de en plan.

"Jeg kan forbande Purba," sagde heksen.

"Du skal gøre hende grim," sagde søsteren. "Og helt forfærdelig. Så ingen mand vil gifte sig med hende."

Som sagt så gjort. Næste morgen vågnede Purba. Der var sære sorte pletter på hende. Overalt. I ansigtet. På kroppen. Alle blev bange for hende. Hun så ud, som om hun var meget syg. Hun så uhyggelig ud.

Til sidst måtte hun flygte ud i junglen. Mellem buske og træer var hun alene. Selv dyrene holdt sig fra hende. Alle syntes, Purba så farlig ud. Bortset fra en lille sort abe.

Purba forstod snart, at aben var noget særligt. For det første kunne den tale. For det andet havde den et navn. Aben hed Lutung. Hun fortalte, hvad der var sket.

"Hold dig til mig," sagde aben. "Så bliver du dronning."

De to blev venner. De boede sammen ude i skoven.

En dag tog aben prinsesse Purba med på en tur. Til en magisk sø. Her skulle hun bade. Da Purba steg op fra vandet, lignede hun sig selv. Alle de sorte pletter var væk.

Så forlod hun junglen sammen med aben. Hun tog lige hjem til kongens palads. Her mødte hun sin søster.

"Hvad vil du her?" sagde søsteren. "Alle de lækre mænd i landet vil forloves med mig. Du kommer alt for sent."

I det samme trådte aben hen til Purba.

"Jeg er allerede forlovet. Her er han," sagde hun.

Hendes onde søster grinede højt. Så højt, som hun aldrig før havde grinet. Hun kaldte på kongen og på alle de andre i paladset. Alle skulle se det. Hendes dumme søster, Purba, ville giftes med en lille abe!

Men så skete forvandlingen.

For selvfølgelig var det ikke bare en abe. Den havde jo et navn. Og den kunne tale. Aben Lutung var i virkeligheden en gud. Men han var også blevet forhekset. Han ville først blive sig selv igen, når en kvinde med et godt hjerte blev forelsket i ham.

Sådan blev Purba gift. Ingen kunne få en bedre mand end en ægte gud. Det måtte selv hendes søster indrømme.

Og sådan blev prinsesse Purba dronning efter den gamle konge.

JAKARTA: BYEN DER SYNKER

Jakarta er Indonesiens hovedstad. Byen ligger på øen Java. Den er kæmpestor. Der bor over 11 millioner mennesker i selve byen. Og der bor endnu flere lige rundt om byen.

Jakarta har været en vigtig by i mange år. Nu er det en helt moderne by med højhuse, travle veje og masser af butikker.

Men der er også store forskelle mellem rige og fattige. Mange bor i meget små huse og har meget få penge. Der er også problemer med trafik og forurening.

Vand er et særligt stort problem i Jakarta. På flere måder: Mange har ikke vandhaner med rent drikkevand, så de er nødt til at bruge brønde eller købe vand i dunke.

Flere dele af byen bliver også ofte oversvømmet – når der har været meget regn eller storm.

Og samtidig synker byen faktisk en lille smule hvert år.

Alt det har fået politikerne til at bestemme, at de vil bygge en helt ny hovedstad et andet sted. De er allerede gået i gang.

Både rige og fattige

Jakarta er en stor og moderne by, hvor der både bor fattige og rige mennesker. Nogle familier må klare sig med meget lidt. Men der er også mange mennesker, som arbejder på kontor eller i butikker. De har ofte både råd til bil og lejlighed.

Mange familier betaler også penge for at sende deres børn på særligt gode skoler. Så får de bedre chance for at få sig en uddannelse.

Vilde med badminton

Badminton er en populær sport i hele Indonesien. For nogle børn er det en drøm at komme på landsholdet en dag.

Landet har nogle af verdens bedste spillere. Det er især børn fra familier, der har lidt flere penge, som kan gå til træning og få det rigtige udstyr. På indonesisk hedder badminton 'bulu tangis'. Bulu betyder fjer. Tangis betyder, at man forsvaret sig.

Kinesernes del af byen

I en del af Jakarta har der boet kinesiske familier i flere hundrede år. Den bydel kaldes 'Chinatown'.

Det betyder kinabyen. Her er der små butikker, templer, markeder og restauranter, hvor man kan spise kinesisk mad. Gaderne er ofte pyntet med røde lamper, og der sker en masse både om dagen og om aftenen. Der er også boder, hvor man kan købe små figurer af guder og kejsere.

Der er altid travlt på havnen

Det er svært at finde et arbejde i Jakarta. Derfor må folk ofte selv finde på noget at lave, så de kan tjene penge. Nogle laver små gadekøkkener eller sælger ting i boder. Andre kører små taxibusser, eller samler muslinger.

Manden her arbejder på havnen med at løfte og bære varer. Her er der altid brug for folk.

Nem mad på gaden

I Jakarta kan man købe mange slags mad i gadekøkkenerne. Det er små boder, hvor de laver mad. Her laver folk lækre retter som grillede kyllingespjyd, nudler og stegte ris. Duften breder sig ud i gaderne. For mange er det en nem og billig måde at spise på. Samtidig kan fattige familier tjene penge på at lave maden.

Beskytter mod onde ånder

Ondel-ondel er en kendt eventyr-figur fra Jakarta. Nogle mener, at Ondel-ondel i gamle dage kunne beskytte mod onde ånder.

I dag er den mest en sjov tradition. Ofte er der store dukker, der ligner Ondel-ondel, på gaderne. Så bliver der spillet musik og danset til. På billedet her har en lille dreng taget kostumet på.

LEMBATA: ØEN MED DE STORE VULKANER

Indonesien består af over 17.000 øer. En af dem hedder Lombok. Øen ligger meget langt fra Jakarta. Den er kendt for sine vulkaner og sit særlige klima.

Lombok har nemlig flere store vulkaner, der rager højt op over landskabet. Den mest kendte vulkan hedder Ile Ape. Vulkanerne gør jorden god til nogle slags landbrug. Men de kan også være farlige, hvis de går i udbrud.

Lombok er en af de ret små øer i Indonesien. Der bor ikke så mange mennesker. Folk bor i små landsbyer. De fleste bor nær kysten og lever af at fiske. Mange tager hver morgen ud på havet i små både for at fange fisk, som de enten spiser selv eller sælger på markedet.

Lombok har et meget anderledes klima end de fleste andre steder i Indonesien. Her regner det nemlig kun ganske lidt. Nogle år kommer der så lidt regn, at det er svært at dyrke nok mad. Så hjælper det, at der er så mange fisk.

Helt flade majs

Folk i de små landsbyer har et lille stykke jord, hvor de dyrker grøntsager.

Majs er en af de planter, som godt kan dyrkes i det tørre klima. Noget af majsens sælger de på markedet, så de kan købe ris. De har ikke så mange andre måder at tjene penge på. På billedet er en kvinde ved at lave majs-chips. Hun banker de ristede majs-korn helt flade med en stor sten.

Byt en fisk eller en frugt

Hver lørdag mødes folk fra bjergene med folk fra kysten nede på markedet.

De bytter varer i stedet for at købe dem af hinanden. Det sker meget tidligt om morgenen.

Bytte-markedet varer kun i en time. Folk fra kysten har fisk med. Folk fra bjergene kan have tomater, majs og bønner med. At bytte varer er en gammel tradition på øen Lembata.

Nogle klasser er meget små

Næsten alle børn i Indonesien kommer i skole.

I de store byer kan der være mange børn i hver klasse. Nogle gange er der 50 elever.

I landsbyerne på de små øer er det modsat. Her er der nogle gange kun 4-5 elever i klassen. Nogle gange må børn i flere aldre være i samme klasse. Alle kender hinanden, og der er god tid til at hjælpes ad med opgaverne i skolen.

Vulkaner i udbrud

Mange folk i Indonesien bor tæt på vulkaner.

Nogle af vulkanerne er aktive. Det betyder, at de pludselig kan begynde at sprøjte varm lava, aske og gas ud. Indonesien har flere aktive vulkaner end noget andet land i verden.

Det kan være farligt at bo tæt på vulkaner. Men de er en del af naturen og giver også fordele. Fx bliver jorden tæt på vulkanen ekstra god.

Geder er smarte husdyr

På Lembata har mange familier geder. Gederne giver både mælk og kød, som familierne kan bruge selv eller sælge på markedet.

Samtidig er geder et smart husdyr i det tørre landskab. Geder har ikke brug for så meget vand. Og de overlever på steder, hvor der næsten ikke vokser noget. De spiser mange slags planter og græs. Derfor er det let at finde foder til dem.

Flotte koral-rev

Indonesien har nogle af verdens flotteste koral-rev. De er som store haver under vandet med koraller i mange former og farver.

Her lever tusindvis af fisk, søheste og andre dyr. Desværre har koral-revene det svært i dag.

Problemet er forurening med plastik – og at havene bliver varmere. Politikerne i Indonesien prøver at hjælpe med at beskytte korallerne.

DET GRØNNE JAVA

Java er en af de største øer i Indonesien. Den er meget grøn og frodig. Det er mange andre øer i Indonesien også.

Java ligger tæt på ækvator. Derfor er der varmt næsten hele året. Og planterne vokser løs året rundt. I regntiden kommer der meget vand, og det gør naturen frodig.

Java har også vulkaner, bjerge og tætte regnskove med spændende planter og vilde dyr.

Ude på landet bor de fleste folk i landsbyer.

Mange arbejder som bønder. De dyrker især ris. Man ser de grønne ris-marker næsten overalt.

Bønderne dyrker også fin kaffe, som bliver solgt til mange lande i verden. De dyrker også frugter og grøntsager som mango, bananer og spinat. Og mange krydderier.

Samtidig er Java den ø i hele verden, hvor der bor flest mennesker. Her bor over 150 millioner. Det er næsten 30 gange flere end i hele Danmark. På én ø!

Men det er også fordi Indonesiens hovedstad, Jakarta, ligger på Java – ligesom flere andre store byer.

Regnskove er flotte – og vigtige

I Indonesiens regnskove er der mange sjældne dyr og planter. Skovene er også vigtige for hele Jordens klima. De hjælper nemlig med at holde varmen nede. Desværre bliver store stykker regnskov fældet. Det sker, fordi nogle vil lave miner og store landbrug. For at hjælpe naturen, bliver noget regnskov nu beskyttet.

Her er det forbudt at fælde træerne.

Leg og kamp: Pencak Silat

I Indonesien dyrker mange børn og voksne en særlig kamp-sport. Den hedder Pencak Silat.

Det er også populært på Java. Her lærer man at forsvare sig og at bevæge sig hurtigt – men uden at skade hinanden.

Pencak Silat er samtidig også en slags dans. Børnene er med i konkurrencer. Nogle gange optræder de også til bryllupper og andre fester.

Indonesiens tigere

Sumatra-tigern lever kun ét sted i hele verden: I skovene på øen Sumatra i Indonesien.

Den er den mindste af alle tiger-arter.

Sumatra-tigern lever alene og har sit eget område i skoven, som den forsvare mod andre tigre. Tigern er meget truet. Engang levede der også samme art af tigre på øerne Java og Bali, men de er uddøde nu.

Risen står og sopper i vandet

En ris-mark er som et stort, grønt vandbad.

Ris-planterne skal soppe i vand, ellers kan de ikke vokse. Vandet kommer fra floder og kilder oppe i bjergene. Ris-markerne ligger i terrasser, lidt ligesom trapper. Så kan vandet løbe stille og roligt fra den øverste mark og videre ned til de næste marker nedenunder.

Bambus er græs

I Indonesien vokser der bambus næsten overalt.

Bambus kan blive lige så høje som træer, men faktisk er bambus i familie med græs. Bambus kan bruges til mange ting. Man kan flette kurve af det. Man kan også bygge huse, broer og møbler. Det er også smart, at planten vokser hurtigt ud i igen, når den bliver fældet.

Markedet har det hele

Der er supermarkeder i Indonesien.

Men de fleste køber hellere ind på markedet. Her kan man få grøntsager, frugt, krydderier og alt det andet, familien har brug for. Her kan du se en drage-frugt. Den er lyserød uden på. Inden i er den hvid med sorte kerner. Den smager mildt og sødt, og den er fuld af vitaminer.

VERDENSMÅLENE: ALLE ARBEJDER SAMMEN

Verdens lande har lavet en aftale med hinanden. De har aftalt, at verden skal blive et bedre sted at være for alle. Det har de aftalt i den forening af lande, der hedder FN.

Der er 17 vigtige mål

For at få gjort noget ved de vigtigste problemer har de lavet 17 mål. Dem skal alle lande hjælpe med til at nå. De skal nå så meget som muligt før år 2030. Denne store aftale kaldes for verdensmålene.

Her er nogle af de vigtige mål:

- I fremtiden må der ikke længere være mennesker, som er meget fattige.
- Der skal være arbejde til alle.
- Ingen må gå sultne i seng.
- Alle børn i verden skal have en god skolegang.
- Alle skal have lov at komme til læge eller på hospitalet, når de er syge.
- Klimaet skal hjælpes og miljøet skal blive renere, så både mennesker, dyr og planter kan leve godt.

De er også på vej i Indonesien

I Indonesien er de i fuld gang med at arbejde på de mål, som er vigtigst i deres land. Danmark og Europa hjælper også til med det arbejde.

Harun bor med sin familie i den store by, Jakarta, i Indonesien.

Nogle dage kan det være en udfordring bare at komme i skole, for Harun bor i en af de fattigste dele af byen – helt nede ved bredden af en af de store floder. Her oversvømmer vandet oftere og oftere de små huse, og så gælder det om at redde familiens ting i en fart.

Når vandet står rigtig højt, må han svømme i skole!

Men Harun har også ansvaret for sin lillesøster Kamilah, og det er næsten lige så besværligt. Kamilah elsker historier, og når hun sætter sig noget i hovedet, så gør hun det også.

En dag er Kamilah pludselig stukket af på egen hånd, og Harun er nødt til at finde hende. Han opdager, at Kamilah er på vej ud til bjergene og kysten på den anden side af øen. Hun er på jagt efter den gamle historiefortæller Nenek. Sporet fører hele vejen gennem den enorme millionby.

Men Harun er nødt til at finde sin lillesøster, inden det går galt.

Benni Bødker er nok bedst kendt for uhyggelige bøger om vampyrer, zombier og andre klamme væsner i serier som 'Zombie City', 'De 7 nøgler' og 'Sarin', men han har skrevet bøger i alle genrer og for alle aldre. Ofte indvævet med lag af kulturhistorie og klassisk litteratur. Benni er født i 1975 og er cand.mag. i dansk og filosofi.

I dag er han en af Danmarks mest læste forfattere for børn og unge, og hans bøger udkommer verden over.

Han har modtaget Claus Deleuran-prisen, skolebibliotekernes store forfatterpris, og han er ni gange nomineret til Orla-prisen.

Bogen rummer også masser af spændende fakta, illustrationer af Line Malling Schmidt og Dorte Bengtson samt fotos af Jeppe Gudmundsen-Holmgreen. Hør bogens fortællinger som lydbøger, og se film, quizzer, billeder og meget andet på:

2025.u-landskalender.dk

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

